

N:o 78.

Af Herr **C. A. Larsson:** *Derom att af statsverkets inkomster måtte afsättas ett belopp af tio millioner kronor till en reservfond att vid framtida behof användas, samt med förslag rörande sättet för denna fonds förräntande m. m.*

Förliden riksdag väckte jag motion om bildande af en reservfond, hvarmed afsågs att under brydsammare konjunkturer ega tillfälle att reglera statens utgifter utan skatteförhöjningar. Denna motion fick då ett så snöpligt slut, att jag ser mig nödsakad förnya densamma, i hopp att deråt nu kunna bereda ett bättre öde. Skulle detta misslyckas äfven nu, så är detta ett tecken till att representationen eger visshet om, att de gynsamma konjunkturer, som nu förefinnas, skola allt framgent fortfara, äfven sedan statens embets- och tjenstemän fått sina lönevilkor, om icke fördubblade, åtminstone betydligt förhöjda. Den som har någon hågkomst af de tider, då statens finanser stodo på en helt annan ståndpunkt än för närvarande, kan icke frigöra sig från tanken på att spara under den goda tiden för att möta nödvändiga behof under den onda dagen. Detta borde vara första och sista regeln för hvarje hushållare, och allraminst torde densamma böra förgätas af dem, som förvalta statens stora kassakista. Undersöker man det stora penningeöfverflöd som på senare åren yppats, så skall man finna, att icke allt rinner ur en källa som aldrig sinar. Den förnämsta orsaken härleder sig onekligen från de goda skördar, som vårt land frambringat under de närmaste åren före 1874. Dernäst har stegringen i exportvarorna jern och trä förorsakat gynsamma handelsförhållanden, som tillfört landet stora inkomster, hvaraf så väl arbete som produkter stigit till ovanlig höjd. Följden häraf har varit en högst betydlig förökning i de besparingsfonder, som

finnas i landet. Sålunda hafva depositionerna och insättningarne i rikets många kreditanstalter uppgått till 200 millioner, under det sparbankerna vuxit till omkring 100 millioner. Men icke dessmindre hafva landets främsta upplåningsanstalter dragit in utländska valutor till högst betydliga summor, utan att den klingande valutan i Riksbanken stigit öfver det normala behofvet.

Det är sålunda den utländska lånevigilansen, som qvarhållit varuvärdena och arbetsprisen på den ovanliga ståndpunkt som de befinna sig. Det är den utländska lånevigilansen, som framför allt lockat till stånd de storartade industriela företag som uppspirat liksom genom ett trollslag. Jag frågar bara: hur skulle dessa storartade företag kunnat i en sådan hast realiseras, om icke Riksgäldskontoret dragit in tolf millioner från Danmark och Allmänna hypoteksbanken tolf millioner riksmark från Tyskland? Hur skulle Riksbanken fått behöfligt underlag i guld för sin sedelstock, om man tagit dessa lån inom landet? Häruti ligger i sjelfva verket icke något ondt, ty då myntfoten förändrades från silfver till guld, var en slik operation framtvingad af nödvändigheten; men frågan är den: kan man för den närmaste framtiden bygga sina beräkningar på enahanda vigilanssystem? Detta betviflas af mången, som hellre skulle sett, att de sålda obligationerna fått stanna inom eget land samt varupris och arbetslöner fått behålla sitt normala tillstånd, äfven om den industriela företagsamheten gått med något långsammare men desto säkrare steg framtiden till mötes.

Alla de finansiela reaktioner jag öfverlevvat hafva föregåtts af dylika svindlande spekulationsraserier samt visat sig desto mera olycksbringande i samma mån, som kulminationspunkten varit högt uppstyldad. Att jemväl staten fått vidkännas sin dryga del af följderna, det veta och känna de fleste bland representanterne i Riksdagen. Om det kunde finnas ett sätt att göra kännningarne af en annalkande kris så litet skakande som möjligt för staten och det allmännas räkning; månne det icke vore väl värdt att taga vara på detta sätt? För min del kan jag icke finna något bättre, än att, på sätt jag vid förra riksdagen föreslog, söka bilda en besparingsfond, som bestode af lätt realisabla jernvägsobligationer, hvilka i behofvets stund kunde fylla de luckor i statsinkomsterna, som vid mindre gynsamma konjunkturen inträffade. Någon lämpligare tidpunkt för realiserande af en sådan tanke, lär väl svårigen stå att vinna. Af officiela handlingar är det känt, att tullen under förlidet år inbringat *tio millioner mera* än som vid statsregleringen tagits i beräkning. Denna summa har ju sålunda alldeles opåräknadt tillflutit statskassan och borde således kunna helt och hållet reserveras för att hållas i beredskap ett annat år; då denna fluktuerande inkomst sloge fel. Till de nödiga förhöjningarne i statsutgifterna borde de särskilda öfverskotten på andra inkomsttitlar vara fullt tillräckliga. I anledning häraf,

och under förutsättning att Riksdagen vägrar alla de anslag som icke äro af något tvingande behof nödvändiga, tager jag mig friheten vördsammast föreslå:

att af statsverkets inkomster afsättas tio millioner till en besparings- eller reservfond att användas vid statsregleringen då framtida behof dertill yppas;

att denna reservfond göres fruktbarande genom inköp af Riksgäldskontorets obligationer samt förvaltas och redovisas af Statskontoret;

att denna reservfond förökas med de besparingar, som framdeles uppkomma, och användes till fyllande af de brister, som inträffa genom förminskning i tull- och bränvinsmedlen samt nedsättning af grundskatterna kronotonden och indelningsverket, enligt Riksdagens föreskrift.

C. A. Larsson,
från Östergötland.
